

Boletin de la Sociedad Arqueológica Luliana

PALMA.—ENERO DE 1901

SUMARIO

I. Actes de la elecció de Sindichs de la ciutat y de les parroquies foranes per fer sagrament y homenatge a n' Alfons III de Aragó com a Rey de Mallorca—1285—per *D. Estanislau Aguiló*.

II. Ramón Lull—Condemna de sus obras per la Inquisició: revisió pontifícia demandada per Barcelona—per *D. Alfons Damians y Manté*.

III. Compatriotas del Reino de Mallorca (siglos XVII y XVIII), por *D. Enrique Fajarnés*.

IV. Una carta particular del Rdm. Bisbe de Perpiñá Mgr. Carsalade du Pont.

V. Capitols del offici de fusters de la present ciutat y regne corregits juxta la forme del presidal Decret de vuy die present 12 Maig 1705, per *D. Bartomeu Ferrà*.

VI. Rúbrica dels Llibres de Pregons de la antigua Curia de la Governació—Llibre I—per *D. Estanislau Aguiló*.

ACTES DE LA ELECCIÓ DE SINDICHES DE LA CIUTAT Y DE LES PARROQUIES FORANES

PER FER SAGRAMENT Y HOMENATGE

A N' ALFONS III DE ARAGÓ COM A REY DE MALLORCA

— 1285 —

SE conserva al Arxiu Nacional de París, ab la signatura JJ. 270, una copia o trellat del injust procés mogut contra en Jaume III de Mallorca per son potent y poch leyal inimic en Pere IV d' Aragó, que aquest mateix seu treura a corre-cuita al secretari de la seu curia Francesch Foix, per enviarla al nou rey de França Joan II apenes tingué notícia de la mort del seu casi cómplice en Felip de Valois (1350), temerós sens dupte de que no estiguéss

encara ben assegurada la seuva presa si allá d' allá els Pirineus mudaven de bixest a sa política.

Per aquesta part fou ben per demés el treball que se va pendre, que no havia d' esser el rey Joan, apesar del dictat de *el Bo* que li donen, millor ni mes dretu-
rer qu' havia estat son pare, y altres mal-
de-caps mes grossos tenia dins ca-seua y que li tocaven mes d' apropi per poderse entretenir a posar orde a casa esterna.

Mas no ha resultat inutil per l' història aquesta copia, tota vegada que el se-
cretari que la va fer, a mes del procés
propriament dit, hi va aficar encara, per
mes rebatre el clau, altres pesses y do-
cuments que no figuraven en l' original,
ni figuren en l' exemplar o copia d' aquell
que reproduí D. Manuel de Bofarull en
los toms XXIX, XXX y XXXI de la
seua *Colec. de doc. ined. del Arch. gen.
de la Cor. de Aragón*, ni are es puguen
trobar ja tal vegada a un altre banda.

Un de tants son les actes de la elecció
de sindichs feta en la ciutat y en cada
una de les parroquies de la part forana
per prestar sagrament de fidelitat y ho-
menatge a n' Alfonso III d' Aragó, quant
vingut a Mallorca per apoderar-se del
regne del seu oncle, lo sorprengué aquí la
nova de la mort de son pare, y es feu pro-
clamar tot d' una rey y senyor de la terra.

Aquestes actes, qu' avuy no compare-
xen a cap dels nostres arxius que jo sa-
pia, devien existir encara en temps del
cronista Binimelis (final del sige XI),

y a qualque lloch les degué veure aquest puis que ne dona relació minuciosa, si be no del tot exacta, en el cap. 41 del llib. III de la seuva *Historia del Reyno de Mallorca*. Incorregué empero el bon prevere, ultra d' altres defectes mes petits y que podríen ser culpa dels seus copistes, en falta d' omissió, dexant de citar les actes de les viles de Sineu, Andraig y Puigpunyent, y la de la illa y castell de Ivissa, curiosa sobre totes per la llarga llista que du de mes de cent trenta personnes que concorregueren a la elecció. Y menos disculpable encara qu' aquesta y mes dificil d' explicar es l' equivocació d' haver pres per nomina dels sindichs elegits la dels vesins y principals personnes que entraren en consell per elegirlos, en la qual incideix cada vegada que comensa l' acte per fer d' aquestes personnes mensió expresa. Así per exemple atribueix a Inca 38 sindichs y no foren els nombrats sino 18, essent y tot aquesta vila la que mes n' elegí de totes; a Rubines, que n' designá 4 n' hi posa 19; a Muro 35 y foren els elegits no mes 10, etc., etc.

Ni en Binimelis ni el procés de París fan menció del sindicat de la vila de Pollensa; aquesta empero, lo mateix que les altres, hagué de prestar també el seu jurament de fidelitat al invasor, y l' acta que se 'n axecá l' he trobada transcrita en el llibre Extraord. de la Cur. de la Gover. de 1343. Sembla que l' Comandador del Temple com a senyor jurisdiccional d' aquella vila degué oposar alguna resistència a que els seus vassalls fessen seguretat y homenatge a ningú altre mes que a ell; pero no era n' Alfons III homo per aturarse en contemplacions d' aquesta naturalesa, y a 24 de janer de 1286, es a dir un mes y mitx llaç després que ja totes les viles havien fet el seu jurament, anà a Pollensa el procurador y llochtinent reyal n' Albert de Mediona per rebre el dels vesins y naturals de la dita vila, de boca dels sindichs que ja hi havia elegits,

diu l' acte, de quant el rey era a Mallorca. Be es ver que en el seu jurament dexen a part posats els drets de la casa del Temple, y que inmediatament el Comandador de l' orde exigí que els matexos sindichs li prestassen a ell igual sagrament de fidelitat y homenatge, salvo lo de sostenir y defensar l' illa de Mallorca pel senyor rey contra qui fos.

En cuant a la transcripció de les actes no 'n posaré completes mes de dues o tres per mostra, suprimint en les altres tota la part de formulari que se repeteix sempre en los matexos termes. Basta pensar que de les actes de les viles, que son 31, ne va axecar 21 un mateix notari, en Jaume Garau, y 5 un altre, n' Arnau Ramon. Tampoch anotaré les diferencies entre els noms que donen aques- tes actes y los que posa en Binimelis; aquesta confrontació la pot fer qui vulla tota vegada que el text del referit historiador lo publicá D. A. Campaner en el lloch corresponent del seu *Cronicón Maioricense*.

I.—SINDICATUS CIVITATIS MAJORICARUM

Die lune scilicet xij^o kalendas decembris anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto, congregata universitate civitatis Majoricarum ad generale consilium seu parlamentum in sede ipsius universitatis, coram illustrissimo domino Aldefonso, primogenito excellentissimi domini Petri inclite recordationis regis Aragonum, dicta universitas constituit et ordinavit sindicos et actores ad faciendum sacramentum fidelitatis et homagium nomine dicte universitatis eidem domino infanti, Arnaldum de Turricella, Petrum de Verdaria, Petrum de Matis, Bernardum Çaragoça, Guilleumum Ebrini, Guilleumum Spinach, Petrum de Fonte, Petrum de Arcis, Guillermum Arnaldi, Raimundum Calderoni, Arnaldum Marchesii et Bernardum Stephani. Qui sindici seu actores nomine suo et dicte universitatis prestiterunt incontinenti dictum sacramentum et homogium dicto domino infanti in presentia dicte universitatis sub forma infrascripta: Nos itaque Arnaldus de Turricella, Petrus de Verdera, Petrus de Matis, Bernardus Saragoça, Guillermus Ebri-

ni, Guillelmus Spinach, Petrus de Fonte, Petrus de Arcis, Guillermus Arnaldi, Raimundus Calderoni, Arnaldus Marchesii et Bernardus Stephani, sindici et actores predicti, nomine nostro et totius universitatis civitatis Majoricarum, presente ipsa universitate et de voluntate ipsius, recipimus vos illustrissimum dominum infantem Ildefonsum, primogenitum domini Petri inclite recordationis regis Aragonum, in dominum nostrum et dicte universitatis, et convenimus et promittimus vobis nomine nostro et dicte universitatis quod erimus semper fideles et legales vassalli vestri et vestrorum et obediemus semper vobis et vestris et non alicui alii in omnibus tamquam fideles versalli obedire tenentur domino suo naturali, et erimus semper legales et fideles valentes vobis et vestris contra omnes homines de mundo, et procurabimus toto posse nostro utilitatem vestram et vestrorum et salvamentum dicti vestri dominii et vitabimus pro posse nostro totum dampnum vestri et vestrorum, et facimus inde vobis nomine nostro et dicte universitatis homagium ore et manibus secundum consuetudinem et usaticum Cathalonie, et juramus per Deum et ejus sancta quatuor evangelia manibus nostris corporaliter tacta, predicta attendere et complere ut superius sunt expressa et non in aliquo contravenire per nos vel per aliquam interpositam personam, aliqua jura vel aliqua ratione. Acta sunt hec loco die et anno predictis, in presentia dicti domini infantis et universitatis predicte et testium subscriptorum scilicet nobilium Petri de Montecatheno, Sancii de Antilio-ne, Blasii de Alagone, Rogerii de Loria, Corradii Lantee, Arberti de Mediona, Petri Cessa, Petri Garcesii de Noç, Blasii Eximini de Ayerbe, Raimundi de Adarrone precentoris sedis Majoricarum, Raimundi Fivallarii officialis Episcopi Majoricarum, Guillermi de Santo Justo canonici Majoricarum, et plurium aliorum. Sig $\times$ num Arnaldi de Turricella.—Sig $\times$ num Petri de Verdera.—Sig $\times$ num Petri de Matis.—Sig $\times$ num Bernardi Saragoça.—Sig $\times$ num Guillermi Ebrini.—Sig $\times$ num Guillelmi Spinach.—Sig $\times$ num Petri de Fonte.—Sig $\times$ num Petri de Arcis.—Sig $\times$ num Guillermi Arnaldi.—Sig $\times$ num Raimundi Calderoni.—Sig $\times$ num Arnaldi Marchesii.—Sig $\times$ num Bernardi Stephani. Qui ex parte dicte universitatis et nostra hec laudamus et firmamus.

Sig $\times$ num Jacobi de Marina notarii publici Majoricarum, qui de mandato dicte universitatis hec scribi fecit et clausit, loco die et anno prefixis.

SINDICATUS VILLE INCHE

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod nos Raimundus de Brulho, Bartholomeus Morro, Arnaldus Merlesii, Simon Sartor, Petrus Malferit, Johannes Picherii, Dominicus Ferrarii, Petrus Vivers, Gnilermus de Prato, Jacobus de Balaguerio, Guillermus de Berga, Bernardus Mudalis, Guillermus de Capraria, Bonanatus de Deo, Bernardus Sutor, Petrus de Cortey, Petrus Cirolli, Petrus de Montealbo, Bernardus Castelli sutor, Petrus Reboy, Petrus Viaderii, Bernardus Rauzini, Bartholomeus Formiguera, Petrus Claverii, Jacobus Coch, Petrus Arnaldi Sancii, Petrus de Balaguerio, Petrus Barrufoni, Romeus Ça Rovira, Jacobus Roveyati, Raimundus Panyani, Raimundus Bertrandi, Petrus Fusterii, Guillermus Sagrera, Bernardus Perpiniani, Guillermus Capdehou, Raimundus Pelliparii et Bernardus de Tarraga, nos omnes insimul conmorantes in villa de Inqua et ejus parrochia, gratuitis animis ac gaudentibus unanimiter et spontaniis voluntatibus et ex certis scientiis, absque omni vi, per nos et omnes alias homines conmorantes et habitantes in dicta villa de Inche et ejus tota parrochia, et cum generali et speciali assensu consilio et voluntate omnium ipsorum aliorum hominum in dicta ville Inche et ejus tota parrochia conmorantium et habitantium, ad hec generaliter et specialiter vocatorum et personaliter existentium et videntium, et omnia universa et singula inferius scripta volentium et una consona voce concensentium, cum testimonio hujus presentis publici instrumenti ubique firmiter perpetuo valituri, facimus constituimus ponimus eligimus et ordinamus vos Poncium de Vico, Jo-hannem Suaris, Baldachum Rotlandi, Regalem Rotlandi, Baraverium Panyani Majoricarum notarium, Bernardum Martelli notarium Majoricarum, Petrum Febrerii, Guillermum Cavellerii, Petrum Poncii, Bernardum Ferrarii, Martinum de Galur, Romeum Rocha, Ferrarium den Aries, Bertrandum Ollerii, Berengarium de Ledono, Jacobum Romei, Bernardum Durandi et Arnaldus de Alos, presentes et recipientes, certos et speciales procuratores nostros sindicos et actores, vel

utrique vestrum in solidum si aliquos abesse contingit, ita quod non sit melior condicio occupantis, ad eundum et presentandum personaliter coram regali magestate et presentia illustrissimi domini Alfonsi Dei gratia regis Aragonum, Valentie et Majoricarum et comitis Barchinone, et facta representatione coram ipso domino rege ex parte nostra et vestra et omnium aliorum hominum dicte ville et ejus parrochie, ad prestandum et faciendum pro nobis et vobis et omnibus aliis jamdictis hominibus dicte ville et ipse parrochie, in posse et manibus jamdicti domini Regis, verum et legale ac fidele homenatum et juramentum, tam oris quam manuum, prout melius et plenius homenatum et juramentum potest aut debet veraciter et legaliter ac fideliter fieri, ac consuetum est fieri de bono et legali vassallo ad suum bonum et verum dominum, et prout boni et legali vassalli illud prestare et facere debent in posse sui domini, et etiam prout jam dictus dominus rex illud homenatum et juramentum melius et plenius a vobis habere et recipere voluerit ac requisiverit ad omnem suam omnitudinem voluntatem. Item facto dicto homenatico et juramento, ad summittendum et ponendum nos et omnes jamdictos alias homines dicte ville et ejus parrochie et omnia bona nostra, tam habita quam habenda, regali sue ditioni et jurectioni ac dominatione, custodie, defensioni et protectioni. Super quibus omnibus supradictis universis et singulis damus concedimus et committimus ac cedimus vobis omnia loca nostra et dictorum omnium aliorum hominum in dicta villa Inche et ejus tota parrochia conmorantium et habitantium jura, voces, rationes et acciones, tam personales quam reales, mixtas utiles et directas quecumque nobis vel dictis aliis omnibus hominibus competunt vel competere debent aut possunt aliquo jure vel ratione. Et damus etiam committimus et concedimus vobis generalem et specialem et plenam potestatem amministrationem et auctoritatem fecundi et prestandi in animabus nostris et dictorum omnium aliorum hominum et personis in manibus et posse jamdicti domini regis predictum verum et legalem homenaticum et juramentum ac submissionem, et faciendi omnia alia generaliter specialiter que veri et legitimi precuratores sindici et actores legitime constituti possunt aut debent super premissis facere vel que nos aut omnes dicti homines alii predicte

ville et ejus parrochie faceremus vel facere possemus si coram presencia predicti domini regis personaliter presentes essemus. Quod homenaticum et juramentum supradictum et submissionem nos promittimus et bona fide convenimus, sub vigore et virtute juramenti infrascripti in posse et manu notarii infrascripti, stipulantis et recipientis vice et nomini predicti domini regis; et omnes alii predicti homines dicte ville et ipsis parrochie, ad hec presentes et coram dicto notario infrascripto una voce concedentes et volentes, similiter promisserunt et convenerunt fideliter et legaliter attendere et complere et inviolabiliter observare et nullo tempore contravenire vel revocare, nec consentire aut permitti quod aliquomodo vel causa ulla temporibus revocetur vel infringatur, immo promittimus, et omnes alii homines predicte ville et parrochie similiter promisserunt, eundem homenaticum juramentum et submissionem habere semper ita bonum et firmum et perpetuo stabile ac si a nobis et a dictis omnibus aliis hominibus dicte ville et parrochie personaliter a nostris propriis et dictorum omnium aliorum hominem oris et manibus esset factum, et promittimus et convenimus etiam, et omnes alii homines promiserunt et convenerunt, ratum et firmum perpetuo habere quicquid aliud generaliter aut specialiter vos vel pars vestrum super premissis aliquo modo duxeritis faciendum, et nullo tempore a nobis vel a dictis omnibus aliis hominibus revocare sub bonorum nostrorum omnium et dictorum omnium aliorum hominum ypoteca. Et ut hec omnia supradicta universa et singula majora semper obtineant firmitatem et majori gaudent firmitate, tactis a nobis sacrosanctis iiii. Dei evangeli corporaliter, hec juramus. Actum est hoc in ville de Incha decimo kalendas decembris anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo quinto. Sig~~X~~ num Raimundi de Brulhio.—Sig~~X~~ num Bartholomei Morro.—Sig~~X~~ num Arnaldi Melesii.—Sig~~X~~ num Simonis Sartoris.—Sig~~X~~ num Petri Malferit.—Sig~~X~~ num Johannis Picherii.—Sig~~X~~ num Dominici Ferrarii.—Sig~~X~~ num Petri Vives.—Sig~~X~~ num Guillermi de Prato.—Sig~~X~~ num Jacobi de Balaguerio.—Sig~~X~~ num Guillermi de Berga.—Sig~~X~~ num Bernardi Mudalis.—Sig~~X~~ num Guillermi de Capraria.—Sig~~X~~ num Bonanati de Deo.—Sig~~X~~ num Bernardi Sutoris.—Sig~~X~~ num

Petri Cortey.—Sig~~X~~num Petri Ciriolli.—Sig~~X~~num Petri de Montealbo.—Signum Bernardi Castelli.—Sig~~X~~num Petri Reboy.—Signum Petri Viaderii.—Signum Bernardi Rauzini.—Sig~~X~~num Bartholomei Formiguera.—Sig~~X~~num Petri Claverii.—Sig~~X~~num Jacobi Coch.—Sig~~X~~num Petri Arnaldi Sancii.—Sig~~X~~num Petri de Balaguerio.—Sig~~X~~num Petri Barrufoni.—Sig~~X~~num Romeica Rovirà.—Sig~~X~~num Jacobi Roveyati.—Sig~~X~~num Raimundi Panyani.—Sig~~X~~num Raimundi Bertrandi.—Sig~~X~~num Petri Fusterii.—Sig~~X~~num Guillermi Sagrera.—Sig~~X~~num Bernardi Perpiniani.—Sig~~X~~num Guillermi Capdebou.—Sig~~X~~num Raimundi Pellipari.—Sig~~X~~num Bernardi de Tarrega predictorum, qui hec concedimus firmamus et juramus, et omnes alii predicti homines jamdicte ville et parrochie generaliter hec predicta una voce laudaverunt et concesserunt.

Testes hujus rei sunt: Berengarius Vives, Jacobus Caramusoni, Berengarius Umberti, Bernardus Malfarit, Petrus Boveti, Guillermus Mortelli, Guillermus Sabaterii, Petrus Sutor, Berengarius Moragues et Gombaldus Ferrarii.

Sig~~X~~num Arnaldi Raimundi, publici notarii Majoricarum, qui de speciali voluntate et mandato omnium supradictorum hominum, et etiam de generali assensu et voluntate omnium aliorum hominum in dicta villa Incha et ejus tota parrochia conmorantium, hec scripsit et clausit et in hanc formam publicam rededit.

ESTANISLAU AGUILÓ.

RAMÓN LULL

CONDEMPNA DE SAS OBRAS PER LA INQUISICIÓ
REVISIÓ PONTIFICIA DEMANADA PER BARCELONA

«La deliberació e acord' qui per los honrats Consellers fou haut—ab promens sobre lo fet de Mestre Eymerich Inquiridor:»

«Com en Consell de Cent Jurats celebrat Diuendres prop passat a viij. dies del mes present de Juliol (¹) fos exposat per los honrats Consellers entre les altres coses que com los dits Consellers haguessen feebuda vna letra dels Jurats de Valencia continent en acabament, que com ells per foragitar alguns procehiments, los quals

inigament e injusta, ha començats e de fet continue Mestre Nicolau eymerich Inquiridor dels heretjes en la prouincia darago, contra alguns singulars de la dita Ciutat de Valencia, no contrestant legittimes rahons de suspicio et altres contra ell per la dita Ciutat proposades, e prouades deuant lordinari de la dita Ciutat, tramesessen a nre. senyor lo Pappe, de licencia et beniuolencia del senyor Rey, lonrat e Religios Mestre Jacme de Xiu doctor en sta. Theologia sobre aquestes coses plenerament informat, E haguesen entes que aquesta Ciutat per semblants procehiments o altres era mal contenta del dit Mestre Nicolau, pregauen los dits Consellers que si semblantment los hi plahia prouehir que volguessen comunicar lurs affers ab lo dit Mestre Jacme e el ab los consellers, o ab aquell que hi ordonarien, pregants encara los dits Consellers que sobre aquests affers lus plagues dar creença al dit Mestre Jacme segons los explicaria de part lur. E com lo dit Mestre Jacme en virtut de la dita creença hagues explicat als dits Consellers que la dita Ciutat de Valencia entenia escusar aquest fet denant nre. senyor lo Pappa altament e be et supplicar li, de esser sa merce de fer enquirir, contra lo dit Mestre Nicolau, de diuerses e enormes crims per ell commeses en son offici, e en altra manera, e de remourel del dit seu offici, que plagues semblantment a la dita Ciutat de supplicar al dit senyor Pappa, per ço que los affers de cascuns fossen mils e pus prestament espatxats. E lo dit Consell de C. Jurats, haud plen acord sobre les dites coses, deliberava e uolch que tot lo present negoci, et tot ço qui fos espatxador sobre aquell, fos comanat e comana de fet als dits Consellers, qui ab consell de promens, faessen e procehissen en les dites coses, segons quels paregues faedor.»

«Per que dissapte pus prop seguent a viij. dies del dit present mes de Juliol hora de tercia, Los dits honrats Consellers ab los pròmehs per ells sobre aço appellats acordaren et deliberaren que en lo dit fet fos procehit per la dita Ciutat de Bar. en la forma seguent. Es assaber, que si per part de la dita Ciutat de Valencia se fa escusacio general, que en aquest cas la Ciutat de Barchna., faça vn braç et vn cor, ab la dita Ciutat de Valencia, e en que en lo dit cas sia supp.^{cat} a nre. senyor lo Pappa que sia enquerit, contra lo dit Mestre nicolau, dels excesses e enormes crims, quis diu esser per ell perpetrats, No res menys sia remogut o sospes entretant durant la inquisicio del dit offici. E si per ventura la dita

(¹) De 1391.

excusacio se fara en particular ço es, ço es (sic) de alguns singulars de la Ciutat de Valencia, que en aquest cas, no sia feta part ne instancia en aço per part de la dita Ciutat.»

«Quant es en la obra den R. Lull, deliberaren que en cascun dels dits cases sia supplicat, que sia sa merce de comanar a algun prelat de aquesta prouincia que ell ab alsuns solennes Mestres en Theologia e doctors regonega e declar per auctoritat e poder papal, si la dita obra o los articles, per lo dit Mestre nicolau inprouats son estats condempnats justament o injusta.»

(ARX. MPAL. DE BARCELONA.—Reg. «*Deliberacions*», anys 1390 à 1392, fòl. 34 girat y 35.)

En cumpliment de dita deliberació, los Consellers de Barcelona adressaren al Sant Parc, la lletra que segueix:

«Pater beatissime, ex relatu Religiosi viri fratris Jacobi de Xiua in sacra pagina professoris ordinis fratum minorum perpendimus. Quod idem frater pro parte Ciuitatis Valencie accedit ad vestram .b. pro excusando dictam Ciuitatem et eius populum, de quadam infamia, eidem Ciuitati vniuersaliter imposta ex dictis fratris Nicolai eymerici, in hiis partibus heretice prauitatis inquisitoris, que infamia dictam Ciuitatem circa fidem catholicam, quam eadem Ciuitas absque dubio firmiter tenet et simpliciter confitetur, maculat et suggilat. Cumque sit notoriū toti mundo, quod predicta Ciuitas circa predicta fuit reuerencia Sedis apostolice semper salua, si ita fuit de ea dictum, mendacitū infamata, cuius Ciuitatis honorem et fidem, presens nostra Ciuitas ubique defenderet animose. Ea propter .B. v. virtualiter exoramus, vt quamcumque excusacionem, pro parte dicte Ciuitatis Valencie, dictus frater coram .v. s. fecerit eandem factam pro parte istius Ciuitatis dignetur misericorditer acceptare. Quodque etiam vbi dictus frater Nicolaus eymerici prosiluerit in tante temeritatis audaciam, vt de predictis Ciuitatem prefatam, visus fuerit infamare placeat .S. eidem concedere judicem competentem, qui de sceleribus, de quibus dictus frater Nicolaus dicitur infamari diligenter inquirat, eundem fratrem Nicolaum interim, scilicet predicta inquisitione durante a suo officio suspendendo. Et demum si eo plene auditio inuenierit scelera ipsa veritate fulsiri, ipsum puniat animaduersione condigna, aut ad Sedem apostolicam puniendum, eundem

remitere non postponat. Ceterum cum dictus frater Nicolaus, sub sui officii colore procuraue rit tempore domini Gregorii sancte memorie pappe XJ. predecessoris vestri, aliquos articulos positos ut asseruit in opere Magistri. R. Lulli, tanquam hereticales, per eundem summum pontificem condempnari, et asseratur quod eadem condempnacio ex falsa suggestione processit, cum in opere dicti Magistri Raymundi Lulli alter sint scripti quam in condempnacione predicta. Ea propter pater b. s. v. humiliiter supplcamus, quod cum infamia dicti Magistri .R. molestet quamplurimum mentes nostras quoniam licet idem R. us Maioricensis fuerit, cum primariam originem ab hinc traxit, cum eius progenitores nostrates fuerint, et ipse etiam multorum sibi actinencium, huius Ciuitatis ciuium comitia letetur. Dignetur eadem .S. alicui prelato Terra chone prouincie committere vt viso opere dicti Magistri .R. ad occulum inspiciat, an sit paritas seu identitas inter originalis textus, quos in dicto opere inueniet, et illos quos dicta papalis declaracio condempnauit. Et si habito consilio Magistrorum in sacra pagina, et doctorum vtriusque juris et auditio ad plenum dicto fratre Nicolao in hiis que dicere uoluerit, pro justificando condempnacionem predictam, inuenierit textus ipsos esse et fuisse Catolicos, et condempnacionem ipsam ex suggestione falsidica processisse dictos textus tanquam catolicos, faciat palam coram omnibus cum populus ad diuina confluxerit, et alias publicari, bulla condempnacionis predicte, tanquam non procedente ex vero in aliquo non obstante. Ille cuius vices in terris geritis Almam personam vestram conseruare dignetur, ad ecclesie sue sancte Regimen in longeum. Scripta Barchna. vndecima die Julii anno a nativitate domini M.º CCC.º LXXX.º primo.»

(ARX. MPAL. DE BARCELONA.—Reg. de «*Leteres closes*», Anys 1383 à 1393.)

(Concell de Cent Jurats, 18 Novbre. 1393) «Sobre lo fet en lo dit Consell proposat, de la instancia que los Consellers ab Consell de xxx. celebrat per ells a .xx. del mes de Març prop passat, han feta e fan contra frare Nicolau eymerich, quis diu Inquiridor dels heretges, E qui per aquesta raho han trames missatger al papa lo honrat en Ffrançesch Foix ciuteda de Barcha. qui contra lo dit frare Nicolau ha obtenguda commissio del papa, al bisbe de Barcha. a ell per los dits Consellers en poder den A. piquer notari ensembs ab los missatges de Valencia, qui lauors hic eren presentada, E com per los dits Conse-

Ilers era estat comes als honrats en G. Sent climent, Ramon çà uall Ffra. Foix dessus dit Guillen de Busquets e en Jacme pastor de instar, e solicitar lo fet de la dita comissio e altres que fessen contra lo dit frare; lo dit Consell ratificant lo dit consell de xxx e totes les coses recitades et proposades, e dessus escriptes, delibera que fossen aquests fets en prosseguir los contra lo dit Inquisidor comanats, e de fet comana als dessus dits en G. sent climent R. çà uall Ffra. Foix, G. de busquets e an Jacme pastor, e a dos dells quals seuol, que ab aquells juriste o juristes que elegiran pusquen instar e sollicitar e insten ab tota diligencia per part de la dita Ciutat, ab e sens lo sindich daquella los dits fets tan be devant Mossenyor lo bisbe de Barchna. dessus dit per raho de la dita comissio per lo sant pare a ell feta, com deuant altres quals seuol a quis pertanga e puga pertanyer.»

(ARX. MPAL. DE BARCELONA.—Reg. de *Deliberacions*, ut supra, fól. 57 g.¹)

Per la copia,
ALFONS DAMIÀNS Y MANTÉ.

COMPATRONOS DEL REINO DE MALLORCA

(SIGLOS XVII Y XVIII)

I.—Acuerdo eligiendo patrón á

S. Pedro Nolasco

(1677)

Attesta y ab la present escriptura de la mia propria ma escrita de baix firmada y ab lo sello de la Secretaria de la Vniuersitat autorizada; certifica y fas fee yo Joan Rotger, not. publich, substitud de Joan Servera, nott. secretari perpetuo de la dita Vniuersitat y Regne de Mallorca, qualment en lo llibre de determinacions de Concells generals de la dita Vniuersitat de 1679 consta que en el que se ha celebrat als 13 de Janer prop passat en que ha asistit llegitím nombre de Concellers axi de la Ciutat com part forana, se ha proposat y resolt, inter alia lo siguiente:

E mes fonch llegida la suplicatio seguent: Molt Iltres. y Mag.^{chs} Senyors: El Pare Comendador del Real Convent de nostra Señora de la Merce y Redemptors desta Ciutat, y demes Religiosos suplican á V. S.^{as} molt Iltres. sien servits votar per vots secrets con es resolgue per lo Gran y General Consell als 30 Mars 1677 en patró de aquest Regne de Mallorca el glorios Pare y Patriarca Sant Pere Nolasco, primer re-

ligios y Fundador del Real y militar Orde de nostra Señora de la Merce y redentors, per quant lo dit Sant fonch el que aconsellá al Señor Rey Dn. Jaume, de felis memoria, la Conquista de aquest Regne assegurantli la victoria ab serteza del Cel, ajudá al dit Rey axi ab diner pera pagar lo exercit en certa ocasió, com ab la sua assistencia, y de molts Religiosos cavallers de la sua Religió com tambe matex en las suas oracions mentres venian per el mar y peleavan en la terra: Com tambe per lo molt que patí en Alger, axi de asots, bufetadas y altres maltractos de los moros, com per las moltas vegadas ques troba en perill de perdra la vida: tot per que havia aconsellat al dit Señor Rey las Conquistas de Mallorca, Valencia, y Murcia: motius que obligaren en lo mes proppasat del any 1678 á tot lo estat eclesiastich en la junta es tingué en la Santa Iglesia Catedral, presidint en ella el Illm. y R.^m Señor Arcabisbe, Bisbe de Mallorca als 19 del mes proppasat, nemine discrepante, á donar el consentiment per vota secreta que es lo que are demanam, suplicam, y confiam de V. S.^{ra} molt Iltre. que á mes que será de nou obligar al dit Sant á amparar y affavorir aquest Regne, ho rebrán dits Pares á singular merce y honra y favor, quare etc. licet etc.—Altissimus etc.

Sobre la qual suplicació passaren y discorregueren los vots de un conseller en altre, com se acostuma, y fonch conclus, diffinit y determinat, nemine discrepante, ab vot y parer que suposat Deu nostre Señor por la intersetio del dit Sant restitui est Regne de poder de Moros á la Religió Christiana, y per son medi se han experimentat tans favors del Cel ques vot per escrutini secret el pendrer y elegir per som patró de tot el Regne lo dit glorios Patriarca Sant Pere Nolasco, ab abellotas blancas y negres.

E encontinent en presencia de tots foren donades á cada hu dels Consellers qui asistiren al dit Consell dos abellotas una blanca y la altre negre, y tornades cobrar en secret ab un sombrero pera que si eren de sentir ques preseguies y elegis en compatró del Regne, y fonch trobat ser tots de un sentir, nemine discrepante, de que se elegesca y sia Compatrió del Regne dit Sant Pedro Nolasco. S. S.^{ra} te aprovat per escrutini secret el que sia compatrió de tot lo Regne lo glorios Sant Pedro Nolasco est patrocina se ha de suplicar en nom del Regne a Se Santidad y Sacra Congregació. Proposes a V. S.^{ra} pera que don el poder que se hage menester per la sua consecució y aliense.

Sobre la qual proposició passaren y discorreueren los vots de un en conseller en altre, com es acostumat, y fonch conclus, diffinit y determinat, nemine discrepante, ab vot y parer que se don poder a Su Señoria dels Mag.^{cls} Jurats y honors Sindichs Clavaris de las parts foranas pera que en nom de est Gran y General Consell, y de tot lo Regne se suplich a se Santidad y Sacra Congregació vingue be á que sia compatrió de tot lo Regne dit glorios Sant Pedro Nolasco sens derrogació dels altres Patrons, ab la forma necesaria y que se acostuma sen gasto y que no sia festividat colenta.

Vt que premissis ab omnibus fides tribuatur ego Joannes Rotger Nottarius Publicus substitutus Joannis Servera Nottarius Secretariy perpetui dicte Vniuersitatis Civitatis et Regni Majoricarum hic me subscribo et appono sigillum Secretarie dicte Vniuersitatis civitatis et Regni Majoricarum ut infra die videlicet sexta mensis Junij anni M.D.CLxxviiij. Joannes Rotger, nott. pub. substitutus Joannis Servera nott. secretarij dicte. Uniuer.—(ARCH. MUN. DE PALMA.—*Lib. de Doc. de 1802.*)

II.—La fiesta de San Pedro Nolasco patrón de Mallorca (1710)

Señores Regidores de la Ciudad de Palma.— El P. Presentado Fr. Jayme Antonio Sierra, Comendador del Real Convento de Ntra. Sra. de la Merced; Redencion de Cautivos, dize, que por ser su Santo Patriarca y Padre S. Pedro Nolasco, patron de esta Ciudad y Reyno de Mallorca, con ceremonial costumbre han acostumbrado los Padres de la Patria, ó Ciudad aumentar el culto de su festividad con teda y sera señalada con la divisa de la Ciudad para de algun modo enseñarse agradecidos á los multiplicados beneficios, que le deve esta Isla, en la Conquista. Por tanto suplica sea de su mayor agrado conservar este inmemorial agradecimiento en obsequio de su Sagrado Patriarca y Venerado Patron de toda la isla, esperando, que no merecerá menos el Santo Patriarca, y su Convento de V. S.^{ras} que de sus antecesores hasta ahora, lo que espera de la atenta discrecion de V. S.^{ras} y lo recibirá á singular favor, y gracia. Quod etc.

Palma y Enero 27 de 1719. Hagase como se pide y se entiende.— Navarro—Canglada.— (ARCH. MUN. DE PALMA.—*Lib. de Doc. de 1719, fol. 13.*)

III.—San Francisco de Borja, compatrono del Reino de Mallorca (1767)

En la Ciudad de Palma, Capital del Reyno de Mallorca, á nueve dias del mes de Octubre de mil setecientos sesenta y siete.

Eu el mismo Ayuntamiento, concurriendo los antedichos, se ha tenido presente que habiendo acudido al Muy Iltre. Sr. Presidente de la Junta de Caudales Comunes, para que se sirviese mandar despachar el libramiento de las treinta libras que en el último aranzel se hallan destinadas para la fiesta de San Francisco de Borja, compatrono de todo el Reyno, y abogado de terremotos, que se havia acordado hacerse en el Hospital general, havia respondido que se acudiesse á la R.¹ Audiencia. Y en su seguimiento se ha acordado que se acuda á la R.¹ Audiencia, para que se sirva mandar despachar el libramiento de las refferidas treinta libras para pagarse el gasto de dicha fiesta.—(ARCH. MUN. DE PALMA.—*Lib. de Ayunt. de 1767, fol. 242.*)

ENRIQUE FAJARNÉS.

UNA CARTA PARTICULAR DEL RDM. BISBE DE PERPINYA MGR. CARSALADE DU PONT¹

Évêché de Perpignan.—Perpignan, le 30 setembre 1900.

Mossen Antoni Alcover, Vicari General del Bisbat de Mallorca.

Estimadissim Senyor,

He rebut la vostra carta y ademés les tres toms de Rondayes Mallorquines. La carta me va tocar al mitg dels Sants Exercicis y per aixo no hi hé pogut contestar aviat. Pero no he deixat de

¹ Va ser dirigida fa ja un parell de mesos a nostre bon amich y Vicepresident de la Societat D. Antoni Mr Alcover Pre., y havem demanat ab insistencia permís per publicarla, convinsuts de que a tots aquells qui la llegirán ha de causar la metixa impressió fonda y consolidadora que en nosaltres va produir l' alt exemple d'un amor tan vivament sentit per la patria y per la llengua catalanes. De quants testimonis se puguen may presentar de que encara per mercé de Deu es terra tota de Catalunya la del Rosselló, y de lo arrelades y sanes que hi viuen les antigues traditions, cap de tan expressiu y simpàtic com el d'aquest Bisbe, qui, per mes de identificar-se ab el poble qu' ha de regir, no hi troba altre remey que ferse catalá d' esperit y obrir de bat a bat les portes del cor a una llengua y a una afeció de patria que no son les seues, ni tan sols les oficials de

sentir molt plaher a lletgirla, no tant solament ab causa dels obsequis que vosté me va fer en ella, que de los entusiastes aprecis que contén sobre els monuments del styl romànic que vosté ha visitats en el curs de son viatje en la meva diocesis de Perpinyà.

Ell s'en falta ab tot que hajau vist totes les iglesies senyalades del nostre vessant Pirineu. Es estat massa breu vostre viatje. Habeu deixat a visitar monuments de primer orde, com son les iglesies de Sant Martí de Canigó,² de Sant Andreu de Sureda, de Nostra Senyora de Serrabona, de Sant Genís de les Fonts, del monestir del Camp³ y moltes altres massa llargues a anumerar.

La iglesia romànica del antiquissim monastir de Sant Martí de Canigó, ja que sia per part derrotada, mereixeria ser encomanada als arqueo-

la encontrada que governa, pero si les populares y les que les ànimes feellment rosselloneses estimen encara y anyoren.

No pot sorprendre emperò aquesta abnegació a qui de abans tingués ja alguna noticia personal del Rdm. Calsalade du Pont. Per nosaltres era aquest un dels noms verament respectables desde que, ara farà dos anys, tengué nostra Societat l'honor de rebre la visita y poder fer, com aquell qui diu, els honors de la casa al nombrós aplech de membres de la *Société Archéologique du Gers* que vingué a Mallorca a fer uns quants dies d'excursió. El Secretari de la dita Societat, Mr. Alfonso Brannet, qui 'ls dirigia, nos parlá tot d'una de lo que s'era interessat per aquest viatge el seu President, y del desitx y de la ilusió que li feya el poderlo empindre, y de la recansa ab que hi havia bagut de renunciar de pronte y perllongarlo fins Deu sap quant. El seu President, y ànima de la Societat, era llavors aquest mateix senyor Calsalade du Pont, a les hores simple canonge de la Seu de Auch, y el motiu de no poder acompañar els seus consocis el que aquells metexos dies era estat proposat per Bisbe de Perpinyà. Be tinguèrem ocasió llavors, passejant per aquí, de enraionar d'ell mes llargament y de conéixer l'estimació y l'alt concepte en que 'l tenien sos companys de Societat com homo de cor franch y generós y de aficions decídides als estudis històrichs y arqueològichs, y-be es venguda a demostrar l'exactitud y la justícia d'aquest concepte la carta de que parlavem su-are, sens què importi per confirmarlo anar a retreure la publicació *Archives historiques de la Gascogne* que va fundar ja l'any 1883, ni la llarga llista de treballs d'investigació y de arqueologia que té impre-sos en totes les revistes de la Gascunya, sa terra nativa.

Deu lo beneesca y li deix du a terme aquesta restauració que te en projecte del vell monestir de Sant Martí de Canigó, per gloria seu y honra de la terra.

2 Nostre Vice-President no la visità perque li diqueren a Vich y a Puigcerdá personnes inteses que tot era un claper, y que no hi veuria res.

3 D'aquests monuments ningú n'hi doná cap nova a nostre amich; no es estrany que no los visitás.

lechs per ser un de los mes antichs exemplars de l'art romànic català. Jo crech ser ella al menos del sige X. Los enormes capitells de les naus y los de la crypta, les escultures d'ells, donen noticia del mateix sige X. Me dol que vosté no la haja visitada perque tinch jo lo projet, si Deu ho vol, de restaurarla.

1 Es mester que vosté retorna al Rosselló, y allavors seré jo company vostre. Anirem tots dos pelegrinar cap als santuaris antichs, prenint retratos d'ells, preguntant a llurs pedres sagradas, testimonis dels segles passats, que nos vulguen donar recorts dels avis. Espervos a primavera del any pròxim per fer aqueix romiatje.

Ja coneixia vostre aplech de rondayes mallorquines. Mossen Roca havia de prestar mi el seu exemplar. He llegit ab molt gust aqueixes historietes rústicas, pagesives, aqueix contes populars, relliquestes de les literatures de l' Edat mitja. La llengua catalana los hi dona una belleza particular y carinyosa. Tinch jo un amich, en Bladé, que va formar un aplech en set toms de rondayes vascons, germanes de les mallorquines. Tenen poch mes o menos la mateixa trama, la mateixa moral, la mateixa conclusió. L'obra d'en Bladé ha de ser premiada per l' Institut de Paris.

No sé gayre parlar ni escriure català. So com el profeta Jeremies: *A a a Domine, ecce nescio loqui.*⁴ Suplich vos de no considerar les faltes gramaticals, però be los sentiments expressats. Estimo Catalunya com a patria que Deu me va donar el dia del meu *sacre* episcopal. Estimo la llengua catalana com a llengua dels meus fills catalans y dels meus germans d'Espanya y de Mallorca. Si no 'l he jo mamada ab la llet de la meva mare, ara la puch jo beure a la regalada, beure fins a embriagarme dins les obres de don Joaquim Rubio y Ors, de don Cinto Verdaguer y de don Antoni Alcover.

Ab Deu siau, estimadíssim senyor. Pregau a Deu y a nostra Senyora per lo pecador qui firma esta carta

† JULES BISBE DE PERPINYÀ.

4 Aludeix a lo que conta Jeremies, cap. I, 4-7, que com Deu li digué que l' havia escollit per profeta entre les gents, contestà: *A, a, a, Senyor Deu, vetaquí que no sé parlar, perque som un nin.* Y Deu replicà: *No digues qu'ets un nin, perque tu aniràs allà ont t'enviaré y parlaràs tot lo que te manaré.*

CAPITOLS

*del offici de fusters de la present ciutat
y regne corregris juxta la forma del
presidal Decret de vuy die present*

12 Maig 1705.

SRIMO per excusar algunas dicencions y discordias que se han experimentat en las ocasions que se ha de celebrar concell, concurrent personas de poca experientia, altres molt joves que ha poch temps han subit á examen, y no obstant sia el número de confrares de la present ciutat circa 250 en moltes ocasions no es pot conseguir ajuntarsen 60, que es el número en que se havia de celebrar dit concell, y fent diligencia en buscarne alguns per medi del andedor se havian de partir á gran hora de la nit, y en altres ocasions no poderse conseguir celebrar concell per falta de nombre bastant de confrares; per excusar tot lo qual se ordena y mana que lo concell y offici de fusters se hage de regular, compondre, y consistir, en junta y congregació dels sobreposats, prohomes, clavari y 50 mestres confrares de 8 anys de botiga y que sian feyna fahens, y no los altres qui no se exercitan en lo trall de dit offici, los quals representen lo concell de dit offici, per cuyas determinacions deguen passar tots los confrares y particulars de aquell, ab tot lo ple y sufficient poder que será necessari; los quals 50 concellers se degan sortear devant de su III.^{ma} de nombre de cent confrares, que se posaran en una bolsa, per lo qual effecta los sobreposats qui son y per temps serán tindrán obligació presentar llista á su III.^{ma} de los mes aptes y sufficiens, y feyna fahens y qui tinguen vuyt anys de botiga, la qual extractió se fara al temps que se fa la dels demes carrechs de dit offici; y axí mateix que se haje de fer incirculació en dita bolsa de tres en tres anys, axí com de la mateixa manera se fa dels altres carrechs de dit offici; y que los qui serán concellers un any lo puguen tornar ser lo altre any, per no ser fácil trobarse bastans habils per admeter vacacions, y los qui serán de regiment, y clavari, sian impeditis per concellers; y en cas de falta de alguns de dits concellers, per desgana, absencia de la present ciutat ó llegitim impediment, se podrá tenir concell ab 40 confrares ultra de los del regiment, y tindrà conclusió per la major part dels

qui assistiran; y en cas de ser avisats los dits concellers per concell y no assistiran ab tota puntualidad per la hora que serà asañalada, se podrá tenir paciencia fins lo primer toch de la queda, y faltant algú ó alguns y no es podrá conseguir tenir concell per falta de llagittim nombre de concellers, com de sobre se ha dit, sia executat quiscu de els qui faltaran per quatre reyals castellans de pena per cada vegada, aplicadors á la bolsa comuna de dit offici, salvo just impediment.

2.—Item se ordena y mana que en las ocasions de resoldre y ferse las habilitacions de sobreposats no puguen insricular los qui serán de regiment, tant de obra prima com de obra grossa, los quals estirán impeditis, y asso en pena de 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ per cada qual qui contrafará, aplicadoras un terc al Sr. Rey, altra al acusador, y lo altra ala bolsa comuna de dit offici; y que en lo venidor en las bolsas de sobreposat y prohomens de obra grossa sols se hagen de insicular sinch confrares á quiscuna bolsa, sots la mateixa pena de 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ aplicadora ut supra.

3.—Item se ordena y mana que cada any per lo concell de dit offici se alegescan quatre confrares dels mes capaces de intelligencia y de recta conciencia per ohidors de compte, á vots sacrets, y tinga quiscu deu sous lo dia dels comptes y no mes, en la conformitat que se estilava antes del presidal Decret de 15 Fabrer 1700; y que no estiguén impeditis los anys si-guens; y se haje de celebrar el consell algunos dias antes del dia dels comptes, que se estila la segona festa de Pentecostes.

4.—Item se ordena y mana que en lo venidor qualsevol qui es voldrá encartar en dit offici, tant per la present ciutat com per la part forana, axí de obra prima com de obra grossa, aje de pagar á dit offici 9 $\frac{1}{2}$ 14 $\frac{1}{2}$ en lloch de las 8 $\frac{1}{2}$ 14 $\frac{1}{2}$ que antes se pagaven per dita carta. Per la recarta empero pagarán la mateixa quantitat pagauen antes de la formacio dels presents capitols en virtut dels capitols antecedents y señaladament del capitol quint dels roborats ab presidal Decret del any 1689; aço es entes y declarat que si el mosso haura de fer dita recarta per haver passat de esta á millor vida lo mestre, ó per altra part no tingues botiga uberta, en dits casos tansolament tindrà obligacio lo mosso pagar per dita recarta catorze sous que tocan al sindich,

sobreposats y andador, no empero las nou lliuras tocan al offici, perque en dits casos no se considera culpa alguna ni de part del mestre ni de part del mosso.

5.—Item per quant en dit offici se ha estilat fins al present tenir de salari cada sobreposat, çò es los dos primeters 8 € y el de obra grossa 4 € cada any conforme los antecedens capitols, y el sindich y secretari 6 € y los lucros; que es consideren de cada any feta exacte averiguacio tenir los dits dels examens un any ab altre mes de 8 € , y la matexa quantitat los sis prohomens, y per los inconvenients que se han conciderat de examinarse alguns en ocasio de finir el regiment, ó mesos antes, fent peça y trasa leve, no obstant lo qual se los conferex el titol de mestre, y per escusar lo referit se ordena y mana que en lo venidor hajen de entrar en la bolsa comuna de dit offici totas las quantitats que es pagaran per los examens fayedors y segudes dels sobreposats y prohomens y sindich sens tenir cosa de dits examens, com dels qui se encartaran tindran lo acostumat per cada qual, que son 14 € que paga el qui se encarta, çò es 6 € al sindich 6 € los tres sobreposats primeters y de obra grossa y 2 € al andador com disposa altre capitol de 1500; y se los pagara per sos salaris cada any çò es à quiscu dels dos sobreposats primeters 16 € al sobreposat mestre de axe 6 € per no tenirne de antes, al de obra grossa 12 € y al sindich 14 € , à quiscu del 6 prohomens 8 € y no mes, las quals quantitats se pagaran ab esta forma, çò es la mitat al primer setembre, y la altre mitat lo dia del Ram, y tindran obligacio dits sobreposats y prohomens de aportar vestes à la processo del dijous sant cada any, y en totes las ocasions que se offeresca anar vestits de blanch sia de son propi diner, sens que dit offici haje de pagar cosa per ditas vestes, y al andedor se li pagara lo acostumat salari de 10 € cada any y lo demes que se li acustumada pagar per no llevarli cosa.

6.—Item se ordena y mana que en cas el clavari no volgues anar a la part forana per cobrar las confrarias et alias, ni aportar el panó à las processons, haja per dit effecte fer electio de un mestre confrare de dit offici benemerit, y sia abonat per los sobreposats y prohomens, y no de altre manera, en pena de 3 € per cada ve-

gade que contraferá, aplicadoras en la forma referida.

7.—Item se ordena y mana que los sobreposats y prohomens hajen de asistir en las funciones de examens y demes de la sua obligació, en pena de quatre reyals castallans per quiscu qui contrafera, per cada vegada, aplicadoras á la bolsa comuna de dit offici, salvo just impediment, y que no puguen fer moratorias als qui se encartaran y examinaran per las quantitats que tocan à dit offici conforme los capitols, en pena de 3 € per quiscu de dits sobreposats y prohomens pagadoras, aplicadoras en la forma referida.

8.—Item se ordena y mana que en cas los sobreposats, prohomens y demes qui tenen obligacio de anar à las possessons, faltassen à la sua obligacio y dexassen de assistir à aquellas, haje de pagar quiscu à dit offici quatre reyals castallans cade vegade, y la del dijous Sant 3 € ; y essent avisats per concells, juntas y autres assistencias per obligacio de dit offici, y faltaran en aquellas, haje de pagar quiscu à dit offici quatre reyals castallans, cade vegade, y en cas de impediment, ab llagitima causa de no poder assistir à alguna de dites processons, degue enviar un confrare de dit offici benemerit en son lloc à satisfacio del sobreposats.

9.—Item per haverse experimentat los dañys que ocasionen alguns mestres tenint dues botigues ab feyna de dit offici, que es deu remediar, per so se ordena y mana que ningun mestre confrare de dit offici pugue tenir en lo venidor mes que una botiga obrant, y en cas se tropia tenir feyna feta à alguna altre botiga no pugue tenir dita botiga ab la feyna patent, encara que sia la cassa sua propia, en pena de 3 € per quiscu, per cada vegada, aplicadora en la forma susdita.

10.—Item se instituex, ordena y mane, que en manera alguna se puga encartar ni admetre en dit offici perçons algunas descendents de las qui es diuhens del carrer del Segell, ni menos consanguineos dummodo sian descendens de ells y de llinatje infecto, com y tampoch descendents de esclaus moros; y aparexent lo contrari incorregla el mestre qui lo haura encartat en pena de 10 € , y altres 10 € per quiscu dels sobreposats y clavari, aplicadora dita pena dos terços als cofres reyals y altre al acusador, y à mes de dites penas incorreran en las arbitrarias à su III.^{ma}

11.—Item per quant encara que se acustuma pagar cada any de bens comuns de dit offici 6 ₧ al clavari per ajuda de costa çò es 5 ₧ per fer aportar lo Pas, y 1 ₧ per los dos capallans qui acompañan aquell en la proceso del dijous sant, y per haver de tenir dit clavari major exactio de la que tenia conforme los antecedents capitols, per çò se ordena y mana que en lo vendor no se donen dites 6 ₧ cada any en el clavari de bens de dit offici, y haja dit clavari, qui quiscun any sera, fer aportar dit dia dit Pas y pagar lo que costara de son propi diner per personas benemeritas, y en la matexa forma pagara dits vints sous á dits dos capallans de son propri, y en cas dits dos capallans no anassen á dita proceso ab dit Pas, haja de entregar dit clavari los dits vint sous á dit offici, ó ferlin carrech lo dia dels comptes.

12.—Item per quant en lo Capitol 9 dels roborats ab Presidal Decret del primer juñy 1665, se disposa que ningun confrare pugue esser sobreposat que primer no sia estat clavari, y que ningun puga esser clavari que no sia estat prom, y com en moltes ocasions quant se fan las insiculacions per sobreposats sen tropian pochs qui sian estats clavaris, y entre ells alguns inabils, y de ordinari sempre son sobreposats uns matexos subjectes per ser estats clavaris, sens poder entrar en dit carrech altres confrares de capacitat, inteligencia, bon zel, de molts anys de botiga, essent estat prohomens, per çò se ordena y mana que en ocassio de las habilitacions puguen ser inciculats en la bolsa de sobreposats de obra prima de dit offici tant los que seran estats clavaris com los qui seran estat prohomens, y los tals qui seran estat prohomens hajen de haver per lo menos 15 anys que tingen botiga obrant y no altres, y ab esta forma se escusaran algunas discordias que en dit offici se experimenten.

13.—Item se ordena y mana que qualsevol confrare qui haurá exercit una vegada lo carrech de clavari, tant en temps passat com vendor, no puga exercirlo altre vegada y en manera alguna sia insiculat en la bolsa, y en cas sorteas algun qui ho fos estat sia impedit ipso facto y se lin trega altre en son lloch.

14.—Item per quant en el Capitol 22 dels roborats ad Decret presidal dels 17 fabrer 1700 se dispongue inter alia que se hajen de celebrar quatre missas per anima de cade fill de mestre

confrare de dit offici qui quant morira tindra edat de 14 anys, encaraque no se exercit en lo trball de dit offici, y com la mente fonch que es diguessen ditas missas per anima de cade fill de mestre qui morira estant baix la potestat del pare, exercint dit offici el pare, que es deixá de explicar, per çò se ordena y mana que sols se hajen de celebrar dites missas 4 á cade fill de mestre confrare de dit offici qui tindra dita edat de 14 anys et ultra sempre que no prenga altre estament, y en lo demes se estiga en dit Capitol.

15.—Item se ordena y mana que las missas que es diran per las animas dels qui dispon dit Capitol 22 y del referit, se hajen de celebrar en las iglesias ahont sos cosos seran enterrats, y que el clavari estiga obligat á pagar las caritats ab llicencia y permis dels sobreposats, y pendre alberans en son cartolari de la perçona qui tindra obligacio ferlos, y fentse lo contrari no se pagaran las caritats de bens de dit offici ni pendran en compte aquellas.

16.—Item se ordena y mana que en lo vendor en cas se segregassen alguns fusters de qualsevols vilas de la part forana, sian tinguts y obligats á pagar pro rata et portione lo que los espectara per raho dels carrechs, deutes y sensals que lo offici de la present ciutat estira devant al temps de la segregacio, y per la quantitat espectara a los tals qui se segregaran se puga fer prompta y expedida excusio.

17.—Item per quant en dit offici se acostumen examinar algunas perçonas de mestre per la part forana, y en la ocasio de son examen se continua en lo acte que lo crean mestre solament per la part forana, y sels explica que en cas vullen trballar y parar botiga en la present ciutat y son terme hajen de tornar subir á examen y pujar de pessa y trassa, y com los tals sols sian examinats per la part forana ahont deuen distribuir las obras que fan en las vilas ahont habitan, y no entrarlas en la present ciutat ni á son terme, ni inenos trballar en dits llochs, per çò ordena y mana que en manera alguna puguen los tals trballar en lo terme de la present ciutat, de dit offici, que no sia ab un mestre examinat per la present ciutat, axi com treballaria ab un mestre de ella en la ciutat, ni pugue entrar la feyna en la present ciutat, en pena de 3 ₧ aplicadoras com se ha dit, çò es un ters al Sr. Rey, altre al acusador y lo altre

à la bolsa comuna de dit offici; y en ocasio que se examinaran alguns dels dits per la present ciutat hajen de pagar la seguda á los de regimient en la forma acostumada que se partira entre de ells.

18.—Item que los sobreposats, clavaris y altre perçonas qui tindran obligacio de donar compte el die dels comptes, si quedaran debitors en alguna quantitat no puguen sortir de las casas de dit offici sens pagar las quantitats en que cada qual será extret debitor fora banch y taula, y si no paguen en pecunia de contans encontinent sian aportats á la preso, sens poderse fer remissio alguna en pena de 5 $\text{B} \&$, pagadoras per quisca dels sobreposats prohomens y ohidors de compte, aplicadoras com de sobre.

19.—Item se ordena y mana que en cas dit offici per algun temps se trobas ab poch poder, que ab determinacio de concell se pugue llevar salaris á sobreposats y prohomens, en la forma se determinara segons la bona direccio, y occurrentias del temps.

T A U L A

de lo que tracten los Capitols de lo any 1700

Cap. 1—Que puguen fer los mestres feyna de obre prima y gropa.

Cap. 2—Quis volra etziminar hage de fer pessa prima y pesa gropa.

Cap. 3—Qui sera etziminat y no ha fet pesa de obre prima y gropa quet privat.

Cap. 4—Que de vuy en avant el sobreposat de obre gropa degue asistir á los etzamens.

Cap. 5—Que los empleyats qui no asistiran á los etzamens no tengan paga.

Cap. 6—Qui no haura fet pessa de etzamen no pugue fer de una y altre feyna.

Cap. 7—Com se han de demenar les trases á los qui se etzimineran.

Cap. 8—Quel sobreposat de obre gropa tenga lo mateyx que los de obre prima.

Cap. 9—Si el sobreposat de obre gropa falte que en son lloch si pos el prom.

Cap. 10—Que les cartes se hagen de fer en les cases del offici y el sindich.

Cap. 11—Que cade any se fasen quatre oyders de contes y se los don 10 B .

Cap. 12—Lo que han de pagar á l'offici los fedrins qui se volran etziminar.

Cap. 13—Que ningun fedri pugue prendre ningun tall de feyne.

Cap. 14—Que qualsevol qui volra negociar en lleña pach 20 sous y 8 de Confreria.

Cap. 15—Que ningun fill de mestre pugue fer feyne que no sia ab une escritura del sindich.

Cap. 16—De los mosos qui fugen del mestre que no los puguen dar feyne.

Cap. 17—Que cade any se fasen 12 serques por cobrar les Confrerias.

Cap. 18—Que ningun mestre pugue prendre feyne que altre hage comensade.

Cap. 19—Que cade 3 anys se fase ensiculacio.

Cap. 20—Que ningun mestre de Incha Manacor y Pollensa puguen parar botigue fore vile.

Cap. 21—Quel dia de sercar las Confrerias puguen prendre 6 B del offici.

Cap. 22—De les misses que han de celebrar á los confrares.

Cap. 23—Que dits Capitols sian abonats y no revocats —ARX. HIST. DEL REGNE.—Lib. d'ordinacions del Gremi.

BARTOMEU FERRÀ.

RÚBRICA DELS LLIBRES DE PREGONS

DE LA ANTIGA CURIA DE LA GOVERNACIÓ

LLIBRE I—ANY 1385

1.—12 maig.—Que algú no trega de la illa peix fresch o salat sots pena de x. lliures. Fol. 1.

2.—3 juny.—Pregó públich que los oficials reals de l'any passat farán taula per deu dies, de la qual son elets jutges e comissaris en Loroongo de Mari cavaller, P. Ravell ciutadá e Antoni Negre savi en dret. . . . . Fol. 1 v.º

3.—12 juny.—Pregó de la letra reyal dada a Gerona a 23 de maig de 1385, manant que per servar la pau feta ab los genovesos y pisans, tots patrons de galees o altres vaxells maritims abans de partirse de Mallorques donen caució de no dampnificar en bens ni en persona a dits genovesos y pisans. . . . . Fol. 2.

4.—15 juny.—Pregó de com los frarés del Sant Sperit de la orde de Sancta Trinitat han de pasar a Bugia per la redenció de catius xpiaus, e que si algú los té encomenada alguna redenció dega depositar la moneda en poder den Bernat Serdà. . . . . Fol. 3.

5.—15 juny.—Pregó que ningú aculla ni don favor ni ajuda a Julià Mut, fill de Julià, de Luch-major, delat de la mort de Bartomeu Rafal, de dita parroquia. . . . . Fol. 3 v.º

6.—17 juny.—Pregó que tothom qui assegurarà en poder dels jurats de tayar moltons dins certs dies, o bestiar boví de Menorca, puga vendrero dos diners o un diner mes car per lliura de lo que està marcat en les ordinacions. Fol. 4.

7.—8 juliol.—Que algú no trega ne fassa treura de la illa de Mallorca moneda fabricada en dit regne.—Item que ningú gos acordar-se ne dar algun favor o ajuda a la nau armada de Xipre qui es en la illa de Menorca . . . Fol. 4 v.º

8.—9 agost.—Pregó que no sia ningú qui's gos acordar ab algun leny o altra fusta de remes, si donchs lo patró de aquella no cridava e parava taula publicament dins la ciutat, segons que es acustum. . . . . Fol. 5.

9.—25 setembre.—Que algú no gos tirar ni trametre pedres a la lanterna que es e cremar deu en la torre dita del faro. . . . . Fol. 5 v.º

10.—4 novembre.—1. Que algú fortivolment no gos pendra forments o altra qualsevol gra que sia possat per vendra en les plasses de la quartera o del moll.—2. Que alguns macips del mostasaf o dels levadors de les imposicions de la carn y del peix no gosen pendre carn o peix, si donchs no'n prenien a lurs ops segons sa facultat.—3. Que algú dels capdeguaytes no gosen res levar per daus ne taulage de algunes personnes que atroben jugant algun joch vedat. . . . Fol. 6.

11.—23 novembre.—Que qui haja tretes robes, bens o mercaderies del loch o mars en la qual se es trencada una nau de venecians, de la qual era patró Andriol Doto, dega denunciar aquelles robes o bens al dit patró o al batle de Mallorques. . . . . Fol. 6 v.º

ANY 1386

12.—27 febrer.—Que algú no gos portar o fer portar en las terres del Soldá de Babilonia robes o mercaderies algunes. . . . Fol. 8.

13.—8 mars.—Que lo governador assegura tots venecians que hic venguen ab lurs robes bens y mercaderies, com per la pau feta pel comú de Venecia ab en Bng. Saplana y P. Andreu ciutadans de Mallorques deguen cessar totes marches e licencies de marchar. . . Fol. 8 v.º

14.—9 abril.—1. Que algú que hagués fet

homey ab acordada pensa, possat que'n hagués remisió o guiatge, no puga estar en lo loch hon habitava lo mort dins sinch anys.—2. Que algú no gos tenir taffureria en algun loch de la ciutat è illa de Mallorques ne en la presó reyal, empero que si los presos per lur consolació e refrigeri volran entre si jugar assó puguen fer sens incorrimet de alguna pena.—3. Que sia servada la ordinació de no portar armes vedades.—4. Que tots e sengles qui hajen administrat fins ara ne d' aqui avant administraran monedes algunes de la universitat sien tenguts dur e presentar lur compte dins un mes aprés finida la lur administració.—5. Que segons custuma antiga los assessors dels officials ordinaris sien tenguts, passat l' any de lur ofici, dar consell als dits officials sobre les sentencies que han de dar en les causes renunciades o concluses en temps de lur assessoria sens salari algú.—6. Que sia servat el sobresechiment de les penes de quints e altres contengudes en lo capitol daquen fet en la prorogació de les corts derrerament comensades en la vila de Montsó. . . . . Fol. 9.

15.—14 abril.—Que algú no gos furtar ne pendre del blat dels sachs que romanen desus lo porxo de la quartera gran quantitat ne pocha, sots pena de penjar per lo coll. . . . Fol. 11.

16.—23 abril.—Que algú no puga de fet ni de paraula injuriar, escarnir ni maltractar algun moro o moros stranys qui sien en la present ciutat per rabó de mercaderies, misatgeries o altra manera. . . . . Fol. 11 v.º

17.—2 maig.—Crida feta sobre los arneses e arreaments de les dones. . . . . Fol. 11 v.º

18.—15 maig.—Que tots mestres d' axa e calafats vagen obrar en les dues galees que's fan en la darassana del Sr. Rey. . . . Fol. 12.

19.—22 maig.—Que los placentins per deu anys puguen star e mercadejar en Mallorques, com axí sia atorgat per carta reyal dada en Barcelona a 26 de abril del any present. Fol. 12 v.º

20.—22 maig.—Que tot portador de letres, axi cristia com juheu, que tenga en lur poder o sapia letres procehides de les corts del batle e del veguer de la ciutat e del veguer de fora, que aquelles deguen portar dins tres jorns al scrivá de la cort de la governació. . . Fol. 13.

21.—29 maig.—Que algun hom d' armes o altre no's gos acordar en alguna guerra sens licencia del Sr. Rey. . . . . Fol. 13.

22.—3 juny.—Crida feta a instancia de 'n Antoni Castell notari que tot hom que entena haver alguna demanda o questió contra ell per rahó de exessos comeses regint l' escrivania del batle de Mallorques, que ho pos en la cort del governador, en poder del qual lo dit Antoni ha assegurat per bones e suficiens fermans estar a dret a tot hom . . . . . Fol. 13 v.º

23.—3 agost.—Que negú no gos traure o tocar les exetes que son o d' aqui avant se metrán per los canons de l' aygua que discorra per la ciutat. . . . . Fol. 16.

24.—13 setembre.—Revocació de guiatjes e asseguraments fets per lo Sr. Rey. . Fol. 18.

25.—13 setembre.—Que negú no gos vermar fins que ho haja denunciat als delmers del Sr. Rey . . . . . Fol. 18 v.º

26.—17 setembre.—Que tothom pach so que dega del delme de la ortalissa de la orta de la ciutat als hereus den Joan Gil, l' any present comprador del dit delme . . . . . Fol. 19.

27.—3 octubre.—Que algú no gos treura amagadament ne manifesta blats de la illa de Mallorques.—Que tot patro de barcha o altra vaxell qui vulla anar a carregar blats en algun lloch o port de la illa no gos partir del moll de la ciutat sens licencia del governador.—Que no sia algú que gos comprar en la ciutat e illa de Mallorques blats per revendre, sino aytant com n' haurá menester en l' any per provisió de son alberch . . . . . Fol. 19.

28.—10 octubre.—De convits e altres solemnitats de funeraries e capd'anys. Fol. 20.

29.—19 octubre.—Que alguna persona no gos metra o tenir dins los porxos de les galées veylees de la ciutat barques, botes, fustam ne altres coses embragants los dits porxos. Fol. 20 v.º

30.—30 octubre.—Que negun hom qui haja tanda, canó, pietansa ne empriu en la aygua, no la puga pendra dassi e per tot lo jorn de dijous primer vinent, per tal que los molins pusquen haver aygua obs de molra forment per fer pa obs de la festa dels morts. . . . . Fol. 21.

ANY 1387

31.—14 janer.—De les solemnitats eclesiàstiques fahedores per la mort del Sr. Rey en Pere de bona memoria . . . . . Fol. 22.

32.—23 janer.—Que per mort del Sr. Rey no hi haja juglars ne altres sonadors de qualse-

vols sturments en les noces e convits que's fassen dassi a la festa de Pascha. . . . . Fol. 22 v.º

33.—23 mars.—Que tot hom e tota persona qui haja o poseesca posessions en alou o cens de la orde de Sant Jordi de la ciutat de Valencia dins 30 dies hajen a mostrar los encartamens o titols de les dites coses en poder de 'n Andreu Plandolit notari. . . . . Fol. 23.

34.—28 mars.—Que aquells qui obtenen alguns benifets per autoritat ordinaria sien conservats en possesió fins en altra manera per lo Sr. Rey hi sia provehit . . . . . Fol. 23.

35.—12 abril.—Que los ballesters dels mantellets degen fer mostra en poder den Johan Gennestat lur capitá. . . . . Fol. 24.

36.—29 abril.—Ordinacions sobre la guarda de les naus e altres vaxells que son en lo moll e a Portupí, e sobra la guardia dels catius. Fol. 25.

37.—13 maig.—Que los pescadors qui pesquen en lo loch de la Palomera deguen portar armes . . . . . Fol. 27.

38.—17 juny.—Que algú no gos tocar en les exetes o taps que son en los canons de l' aygua de la ciutat . . . . . Fol. 27 v.º

39.—4 juliol.—Que les ordinacions fetes sobre portar armes sien servades . . Fol. 28.

40.—17 juliol.—Repetició de la crida núm. 8 feta a 9 agost 1385. . . . . Fol. 28 v.º

41.—13 agost.—Que tothom responga d' aqui avant al honrat en Berenguer Lobet procurador reyal de tots censes, agrers, loismes e fadiques pertanyents als Reverent bisbe e honrat capitol de la Seu, com lo Sr. Rey haja manat ab letra sua al dit portant veus que prenga a ma reyal totes les temporalitats dels dits bisbe e capitol per certes causes justes e raonables. Fol. 29.

42.—17 agost.—Que en la crida feta per amparar a ma reyal les temporalitats del Reverent bisbe e capitol no deuen ser enteses delmes e primicies. . . . . Fol. 29 v.º

43.—13 (sic) agost.—Que tothom que hic port blats dassi per tot lo mes de janer haurá per quartera de forment ij. sols e per quartera d' ordi xvij. diners. . . . . Fol. 30.

44.—19 octubre.—Que totes personnes que tengan o poseescan bens alguns en la ciutat de Mallorques o en lo terme de aquella, deguen compareixer dins xv. dies en lo castell reyal, davant lo honorable mos. Francesch Sagarriga, portant veus de governador, moss. Johan des Pont doc-

tor en decrets, en Berenguer Lobet, procurador reyal, per cabrevar dits bens e mostrar legitimament dels drets e titols lurs, sots pena de perdre los dits bens. . . . . Fol. 30 v°

45.—21 octubre.—Declaració de que en la crida sobre cabrevar los qui tenen bens immobles en la ciutat, son entesos e compresos no mes aquells qui tenen los dits bens sots alou e dreta senyoria del Sr. Rey. . . . . Fol. 30 v.º

46.—19 octubre.—Crida notificant que el Sr. Rey, ab carta del dia 2 de agost del dit any 1387, ha revocat los guiatges e asseguraments otorgats per el rey en Pere pare seu, senyalant xv. dies perque los qui havian obtinguts dits guiatges ixquen del regne. . . . Fol. 31.

47.—5 novembre. — Que algun clerga de stranya nació, posat que sia cardenal, no pusca esser admés a alcun benefici. . . Fol. 31 v.º

48.—5 novembre.—Que aquells qui posseen beneficis o altres dignitats per auctoritat ordinaria sien conservats en lur possessió, e si foragitat sien que hi sien restituits. Fol. 32 v.º

49.—15 novembre.—Que los ferrers e argenteros e altres de lur caixa accompanyen enguany lo standart. . . . . Fol. 33.

50.—16 desembre.—Que negun cosari ne
mercader no gos portar o fer portar en la illa de
Mallorques neguns moros presos en fusta de rems
o altres vaxells, si dochs no serán presos per
cosaris del regne de Mallorques qui hajen armat
en Mallorques. . . . . Fol. 33 v.º

ANY I 388

51.—4 janer.—Que algú no gos treura de la illa moneda d'or ni de argent en gran quantitat ni poca. . . . . Fol. 35.

52.—15 janer.—Crida citant a consell a tots los consellers axí de la ciutat com de fora. Fol. 35.

53.—16 janer.—Altra crida citant los consellers a consell. Fol. 35 v.º

54.—28 febrer.—Que les egües abtes per cavalls e rossins no sien donades a asens. Ed. 26

55.—7 abril.—Crida prometent cent reyals d' or a los qui denunciarán en veritat a la cort aquells qui han talat de nit una vinya den Johan Busquet, grech tayerner. Fol. 26 v.º

56.—30 abril.—Que tothom seguesca la processó que s'ha de fer demà dematí donant gràcies per la pluja. Fol. 37.

57.—6 maig.—Guatje concedit a tots los qui s'acordaran e irán en una galea armada per n' Arnau Aymar. . . . . Fol. 37 v.º

58.—14 maig.—Que tots aquells qui hagen concessions de la aysga de la ciutat hagen d' aquella regar lurs propies possessions, e no pus- quen la dita aysga a altres personnes donar, vendre ne en altra manera alienar . . . . Fol. 38.

59.—2 juny.—Que tots los qui's vullan clamar o posar demanda contra los officials de l' any passat dins deu jorns compareguen davant en Pere de Labià donsell, Felip Umbert ciutadà, Berenguer Dorcha savi en dret, comissaris e inquisidors elets e deputats en la taula contra los dits officials. . . . . Fol. 39.

61.—4 juny.—Que tots los sards e sardes qui eran en servitut sien deliurats axi com ha manat lo Sr. Rey, y que tots se deguen presentar per esser escrits al escrivá de la dita governació. Fol. 40 v.º

62.—4 juny.—Que tot hom seguesca la processó ques farà demà demati per la pestilència, dejunant tots los qui sien de edat, e que dementre se farà dita processó deguen tenir los obradors tancats. . . . . Fol. 42.

63.—9 juliol.—Que alcun no hic gos traure
moneda d' or ni d' argent. . . . . Fol. 43.

64.—*10 juliol.*—Que tots los sards, los quals son escrits, per diumenge tot dia se deguen recullir en la nau d' en Pere Sa Closa, fornit cascú de mitx quintar de bescuityt. . . . Fol. 43.

65.—14 juliol.—Repetició de la crida anterior. Fol. 43 v.º

66.—25 agost.—Que demà tot hom tenga los obradors e botigues tancats fins que sia fet lo aniversari general en la Seu per la mort del Sr. Delfí, fill primogenit del Sr. Rey. Fol. 44.

67.—23 octubre.—Que algú no gos emblar blats alguns de les plasses de la quartera ni del moll. . . . . Fol. 44.

(Continuará)

ESTANISLAU AGUILÓ.